

Dz.U. 1990 Nr 51 poz. 297**U S T A W A**

z dnia 5 lipca 1990 r.

Prawo o zgromadzeniach**Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2013 r.
poz. 397.**

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Każdy może korzystać z wolności pokojowego zgromadzania się.

2.¹⁾ Zgromadzeniem jest zgrupowanie co najmniej 15 osób, zwołane w celu wspólnych obrad lub w celu wspólnego wyrażenia stanowiska.

Art. 2. Wolność zgromadzania się podlega ograniczeniom przewidzianym jedynie przez ustawy, niezbędnym do ochrony bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego oraz ochrony zdrowia lub moralności publicznej albo praw i wolności innych osób, a także ochrony Pomników Zagłady w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.²⁾).

Art. 3. 1. Prawo organizowania zgromadzeń przysługuje osobom mającym pełną zdolność do czynności prawnych, osobom prawnym, innym organizacjom, a także grupom osób.

2. W zgromadzeniach nie mogą uczestniczyć osoby posiadające przy sobie broń, materiały wybuchowe, wyroby pirotechniczne lub inne niebezpieczne materiały lub narzędzia.

Art. 4. Przepisy ustawy nie dotyczą zgromadzeń:

- 1) organizowanych przez organy państwa lub organy samorządu terytorialnego;
- 2) odbywanych w ramach działalności Kościoła Katolickiego, innych kościołów oraz związków wyznaniowych;

¹⁾ Uznany wyrokiem TK z dn. 18.09.2014 r., sygn. Akt K 44/12 (Dz. U. poz. 1327), za niezgodny z Konstytucją RP w części zawierającej wyrażenie „co najmniej 15”.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 oraz z 2006 r. Nr 220, poz. 1600.

3) (uchylony).

Rozdział 2

Postępowanie w sprawach zgromadzeń

Art. 5. 1. Postępowanie w sprawach dotyczących zgromadzeń należy do zadań zleconych organów gminy.

2. Organem odwoławczym od decyzji wydanych w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest wojewoda.

Art. 6. 1. Zgromadzenia organizowane na otwartej przestrzeni dostępnej dla nieokreślonych imiennie osób, zwane dalej „zgromadzeniami publicznymi”, wymagają uprzedniego zawiadomienia organu gminy właściwego ze względu na miejsce zgromadzenia.

2. Jeżeli zgromadzenia organizowane są w pobliżu siedzib przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, misji specjalnych i organizacji międzynarodowych korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych, organ gminy zawiadamia właściwego komendanta policji oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

2a. Jeżeli zgromadzenie organizowane jest w pobliżu obiektów podlegających ochronie Biura Ochrony Rządu, organ gminy informuje Szefa Biura Ochrony Rządu o miejscu, dacie i przewidywanej liczbie uczestników zgromadzenia.

2b. Zgromadzenia organizowane przez 2 lub większą liczbę organizatorów w tym samym czasie, w miejscach lub na trasach przejścia, które są tożsame lub w części się pokrywają, mogą się odbyć, jeżeli jest możliwe ich oddzielenie lub odbycie w taki sposób, aby ich przebieg nie zagrażał życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach. Jeżeli oddzielenie lub odbycie zgromadzeń nie jest możliwe, stosuje się art. 7a.

3. Rada gminy może określić miejsca, w których organizowanie zgromadzeń publicznych nie wymaga zawiadomienia.

Art. 7. 1.³⁾ Organizator zgromadzenia publicznego zawiadamia organ gminy w taki sposób, aby wiadomość o zgromadzeniu dotarła nie później niż na 3 dni robocze, a najwcześniej 30 dni przed datą zgromadzenia.

2. Zawiadomienie powinno zawierać następujące dane:

- 1) imię, nazwisko, datę urodzenia i adres organizatora oraz nazwę i adres osoby prawnej lub innej organizacji, jeżeli w jej imieniu organizuje on zgromadzenie;
- 1a) imię, nazwisko, datę urodzenia, zdjęcie i adres przewodniczącego zgromadzenia;
- 2) cel i program oraz język, w którym będą porozumiewać się uczestnicy zgromadzenia;
- 3) miejsce i datę, godzinę rozpoczęcia, czas trwania, przewidywaną liczbę uczestników, a w przypadku gdy planowane jest przejście uczestników zgromadzenia także trasę przejścia ze wskazaniem miejsca jego rozpoczęcia i zakończenia;
- 4) określenie planowanych przez organizatora środków służących zapewnieniu pokojowego przebiegu zgromadzenia oraz środków, o których dostarczenie zwraca się do organu gminy.

Art. 7a. 1.⁴⁾ Jeżeli w tym samym czasie i miejscu lub na trasie przejścia, które są tożsame lub w części się pokrywają, zgłoszonych zostało 2 lub więcej zgromadzeń i nie jest możliwe ich oddzielenie lub odbycie w taki sposób, aby ich przebieg nie zagrażał życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach, organ gminy niezwłocznie wzywa organizatora zgromadzenia zgłoszonego później do dokonania zmiany czasu lub miejsca zgromadzenia albo trasy przejścia uczestników.

2.⁵⁾ Do wezwania organ gminy załącza informacje na temat czasu i miejsca przejścia wcześniej zgłoszonego zgromadzenia lub zgromadzeń.

3. Organizator, o którym mowa w ust. 1, dokonuje zmiany czasu lub miejsca zgromadzenia albo trasy przejścia uczestników w taki sposób, aby informacja o zmianie dotarła do organu gminy nie później niż na 2 dni przed datą zgromadzenia.

³⁾ Utraci moc, na podstawie wyroku TK z dn. 18.09.2014 r., sygn. akt K 44/12 (Dz. U. poz. 1327), z dniem 4.10.2015 r., w zakresie, w jakim określa obowiązek zawiadomienia organu gminy o zgromadzeniu nie później niż na 3 dni robocze przed datą zgromadzenia.

⁴⁾ Utraci moc, na podstawie wyroku TK z dn. 18.09.2014 r., sygn. akt K 44/12 (Dz. U. poz. 1327), z dniem 4.10.2015 r., w części zawierającej wyrażenie „zgłoszonego później”.

⁵⁾ Utraci moc, na podstawie wyroku TK z dn. 18.09.2014 r., sygn. akt K 44/12 (Dz. U. poz. 1327), z dniem 4.10.2015 r., w części zawierającej wyrażenie „wcześniej zgłoszonego”.

Art. 8. 1. Organ gminy zakazuje zgromadzenia publicznego, jeżeli:

- 1) jego cel lub odbycie sprzeciwiają się niniejszej ustawie lub naruszają przepisy ustaw karnych;
- 2) odbycie zgromadzenia może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach.

2. (utracił moc).⁶⁾

Art. 9. 1.⁷⁾ Decyzję o zakazie zgromadzenia publicznego doręcza się organizatorowi na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej w terminie 3 dni od dnia zawiadomienia, nie później jednak niż na 24 godziny przed datą zgromadzenia. Jednocześnie kopię tej decyzji wraz z aktami sprawy otrzymuje wojewoda.

2. Odwołanie wnosi się bezpośrednio do wojewody w terminie 24 godzin od otrzymania decyzji, o której mowa w ust. 1.

3. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.

4.⁸⁾ Wojewoda rozpatruje odwołanie w ciągu 24 godzin od jego otrzymania.

5. Decyzję wydaną w wyniku rozpatrzenia odwołania organizatorowi doręcza się niezwłocznie na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Art. 10. 1. Zgromadzenie publiczne powinno mieć przewodniczącego, który otwiera zgromadzenie, kieruje jego przebiegiem oraz zamyka zgromadzenie.

2. Przewodniczącym jest organizator zgromadzenia, chyba że inna osoba zgodzi się, w formie pisemnej, na przekazanie jej obowiązków przewodniczącego. Zgoda stanowi załącznik do zawiadomienia, o którym mowa w art. 7.

3. Przewodniczący odpowiada za zgodny z przepisami prawa przebieg zgromadzenia oraz jest obowiązany do przeprowadzenia go w taki sposób, aby zapobiec powstaniu szkód z winy uczestników zgromadzenia, i podejmuje w tym celu przewidziane w ustawie środki.

⁶⁾ Na podstawie wyroku TK z dn. 18.09.2014 r., sygn. akt K 44/12 (Dz. U. poz. 1327).

⁷⁾ Utracił moc, na podstawie wyroku TK z dn. 18.09.2014 r., sygn. akt K 44/12 (Dz. U. poz. 1327), z dniem 4.10.2015 r., w zakresie określonym w nim terminów podjęcia działań przez organy władzy publicznej.

⁸⁾ Utracił moc, na podstawie wyroku TK z dn. 18.09.2014 r., sygn. akt K 44/12 (Dz. U. poz. 1327), z dniem 4.10.2015 r., w zakresie określonego w tym przepisie terminu.

3a. W trakcie trwania zgromadzenia jego przewodniczący jest obowiązany do nieprzerwanego posiadania elementów wyróżniających, w tym identyfikatora zawierającego:

- 1) określenie funkcji jako przewodniczącego zgromadzenia;
- 2) zdjęcie przewodniczącego zgromadzenia;
- 3) imię i nazwisko przewodniczącego zgromadzenia;
- 4) podpis właściwego przedstawiciela organu gminy;
- 5) pieczęć organu gminy.

3b. Organ gminy wyposaża przewodniczącego w identyfikator, o którym mowa w ust. 3a.

4. Przewodniczący żąda opuszczenia zgromadzenia przez osobę, która swoim zachowaniem narusza przepisy ustawy albo uniemożliwia lub usiłuje udaremnić zgromadzenie. W razie niepodporządkowania się żądaniu, przewodniczący zwraca się o pomoc do policji lub straży miejskiej.

5. Jeżeli uczestnicy zgromadzenia nie podporządkują się zarządzeniom przewodniczącego wydanym w wykonaniu jego obowiązków lub gdy przebieg zgromadzenia sprzeciwia się niniejszej ustawie albo narusza przepisy ustaw karnych, przewodniczący rozwiązuje zgromadzenie.

6. Z chwilą rozwiązania lub zamknięcia zgromadzenia jego uczestnicy są obowiązani bez nieuzasadnionej zwłoki opuścić miejsce, w którym odbywało się zgromadzenie.

Art. 11. 1. Organ gminy może delegować na zgromadzenie swoich przedstawicieli, jeżeli jednak przewidywana liczba uczestników jest większa niż 500 lub jeżeli istnieje niebezpieczeństwo naruszenia porządku publicznego w trakcie trwania zgromadzenia, delegowanie przedstawicieli jest obowiązkowe.

2. Organ gminy zapewnia w miarę potrzeby i możliwości ochronę policyjną w trybie przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.⁹⁾), służącą stosownemu przebiegowi zgromadzenia.

3. Delegowani przedstawiciele organu gminy, przybywając na zgromadzenie, są obowiązani okazać swoje upoważnienia przewodniczącemu zgromadzenia.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 217, poz. 1280 i Nr 230, poz. 1371 oraz z 2012 r. poz. 627, 664, 908, 951 i 1529.

Art. 12. 1. Zgromadzenie może być rozwiązane przez przedstawiciela organu gminy, jeżeli jego przebieg zagraża życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach lub gdy narusza przepisy niniejszej ustawy albo przepisy ustaw karnych, a przewodniczący, uprzedzony o konieczności rozwiązania zgromadzenia, wzbrania się to uczynić.

2. Rozwiązanie zgromadzenia przez przedstawiciela organu gminy na podstawie ust. 1 następuje przez wydanie decyzji ustnej podlegającej natychmiastowemu wykonaniu, poprzedzonej trzykrotnym ostrzeżeniem uczestników zgromadzenia o możliwości jego rozwiązania, a następnie ogłoszonej przewodniczącemu lub w przypadku niemożności skontaktowania się z przewodniczącym – ogłoszonej publicznie uczestnikom zgromadzenia. Decyzję tę doręcza się organizatorowi na piśmie w terminie 72 godzin od jej podjęcia.

3. Organizatorowi oraz uczestnikowi zgromadzenia przysługuje prawo odwołania się od decyzji w sprawie rozwiązania zgromadzenia w terminie 3 dni od dnia rozwiązania zgromadzenia; przepis art. 9 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 13. Skargi na decyzje w sprawach zgromadzeń wnosi się bezpośrednio do sądu administracyjnego w terminie 3 dni od dnia doręczenia decyzji, a sąd wyznacza rozprawę nie później niż w terminie 7 dni od dnia wniesienia do niego skargi, chyba że zachodzą przeszkody formalne.

Rozdział 2a

Przepisy karne

Art. 13a. Kto przewodnicząc zgromadzeniu umyślnie nie podejmuje środków przewidzianych w art. 10 ust. 4 lub 5,
podlega karze grzywny.

Art. 13b. Kto nie wykonuje ządania przewodniczącego, wydanego na podstawie art. 10 ust. 4 albo nie podporządkowuje się zarządzeniu przewodniczącego, wydanemu w wykonywaniu jego obowiązków na podstawie art. 10 ust. 5,
podlega karze grzywny.

Art. 13c. Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 13a i art. 13b następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395).

Rozdział 3

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 14. (pominięty).¹⁰⁾

Art. 15. (pominięty).

Art. 16. (pominięty).

Art. 17. (pominięty).

Art. 18. Traci moc ustawa z dnia 29 marca 1962 r. o zgromadzeniach (Dz. U. Nr 20, poz. 89, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1982 r. Nr 14, poz. 113, z 1985 r. Nr 36, poz. 167 oraz z 1989 r. Nr 20, poz. 104 i Nr 29, poz. 154).

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁰⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 lutego 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. poz. 397). Odnośnik ten dotyczy również art. 15–17.